

اولویت‌بندی شاخص‌های اقتصاد مقاومتی در ورزش و تأثیر آن بر توسعه اقتصاد ورزشی

تاریخ دریافت: ۱۳۹۷/۱۰/۲۸

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۹/۷/۳۰

صادق جلالی *

حبیب هنری **

سارا کشکر ***

چکیده

ورزش می‌تواند به‌عنوان ابزاری بسیار مؤثر و کارآمد و درعین‌حال کم‌هزینه در جهت تحقق اهداف مربوط به صنعت ورزش به کار گرفته شود. همچنین در راه تحقق این امر ابزارهای مهم مدیریتی و الگوهای اقتصادی نقش مهمی دارد. از این رو پژوهش حاضر با هدف بررسی و تبیین شاخص‌های اقتصاد مقاومتی در ورزش و تأثیر آن بر توسعه اقتصاد ورزشی تدوین شده است. روش تحقیق حاضر کمی است. نمونه تحقیق تعداد ۱۲۰ نفر از اقتصاددانان آشنا به مسائل ورزش، استادان مدیریت ورزشی دانشگاه‌های کشور و فعالان حوزه اقتصاد ورزشی و اقتصاد مقاومتی بود. در این تحقیق از پرسشنامه ارزیابی اقتصاد مقاومتی در ورزش، پرسشنامه توسعه اقتصاد ورزشی به‌صورت بسته استفاده شد.

با استفاده از آزمون فریدمن نتایج تحقیق نشان می‌دهد که شاخص‌های اقتصاد مقاومتی دارای اهمیت یکسان نیستند. شاخص اقتصاد با دیپلماسی فعال دارای بیشترین میانگین و اقتصاد با کاهش وابستگی به نفت دارای کمترین میانگین است و با توجه به نتایج آزمون رگرسیون چند متغیره، می‌توان گفت شاخص‌های اقتصاد مقاومتی، در گسترش و توسعه اقتصادی صنعت ورزش موفق خواهند بود.

واژگان کلیدی: اقتصاد مقاومتی، اقتصاد ورزشی، شاخص، توسعه، صنعت ورزش
کد طبقه بندی JEL: O

* کارشناسی ارشد دانشگاه علامه طباطبائی تهران (کارشناس ارشد مدیریت ورزشی دانشگاه علامه طباطبائی)

Email: sadeghjalali13@gmail.com

** دکترای دانشگاه علامه طباطبائی تهران (دانشیار مدیریت ورزشی دانشگاه علامه طباطبائی)

*** دکترای دانشگاه علامه طباطبائی تهران (دانشیار مدیریت ورزشی دانشگاه علامه طباطبائی)

Email: sarakeshkar@gmail.com

۱. مقدمه و بیان مسئله

پویایی اقتصادی به قوام اجتماعی و در ادامه رشد و پیشرفت منجر می‌شود. تمام کشورها با ریسک‌های اقتصادی، زیست‌محیطی، سیاسی، اجتماعی و امنیتی مواجه می‌شوند که بسیاری از آنها چالش‌های پیچیده‌ای هستند و علت اصلی برخی از آنها به دشواری قابل درک است. برای درک بهتر ریسک‌ها و توانایی ارائه یک پاسخ مناسب به شوک‌ها، مفهومی به‌عنوان مقاومت تعریف شده است. مقاومت، توانایی مردم، خانوارها، اجتماع، کشورها و سیستم‌ها برای کاهش آثار شوک‌ها، سازگاری و بهبود شرایط است و به دنبال کاهش آسیب‌پذیری‌های مداوم و کمک به رشد و توسعه است.

اقتصاد مقاومتی نقشه راهی برای تحقق یک اقتصاد شکوفا، مرفقی و خودکفا و خوداتکا در جهت نیل به آرمان‌های بلند ملی است. در موضوع اقتصاد مقاومتی تعابیر متنوع و متفاوتی در ادبیات اقتصادی رایج شده است. تعبیری که معنای اصطلاحی (و نه لغوی) آن را به تعریف مقام معظم رهبری نزدیک می‌کند «تاب‌آوری اقتصادی»^۱ است. بریگاگیو^۲ (۲۰۰۶: ۲۵) برای اشاره به توان سیاست‌ساخته یک اقتصاد برای بهبود یا انطباق با آثار شوک‌های برون‌زای مخالف استفاده کرده است.

این اصطلاح با تعریفی که از آن شده، نزدیک‌ترین مفهوم به «اقتصاد مقاومتی» در ادبیات رایج کشور ماست. بریگاگیو می‌نویسد که اصطلاح تاب‌آوری اقتصادی به دو مفهوم به کار می‌رود: نخست، توانایی اقتصاد برای بهبود سریع از شوک‌های اقتصادی تخریب‌کننده خارجی؛ دوم، توانایی اقتصاد برای ایستادگی در برابر آثار این شوک‌ها. توان اقتصاد برای بهبود یافتن از آثار شوک‌های مخالف به‌شدت محدود خواهد شد. وجود اقتصاد مقاومتی تبلور اقتصاد در مقابل تحریم‌ها و فشارهای خارجی و شکوفایی اقتصادی ملی است که در نتیجه آن رشد تولید داخلی اقتصاد بومی را به ارمغان می‌آورد. با هدف تأمین رشد پویا و بهبود شاخص‌های مقاومت اقتصادی و دستیابی به اهداف سند چشم‌انداز بیست‌ساله، سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی با رویکردی جهادی، انعطاف‌پذیر، فرصت‌ساز، مولد، درون‌زا، پیشرو برون‌گرا ابلاغ می‌شود (شهری مجارشین و همکاران، ۱۳۹۳: ۳۸).

شاخص‌ها و مؤلفه‌های اقتصاد مقاومتی با توجه به مطالعات کتابخانه‌ای شامل کاهش وابستگی بودجه به نفت، رشد اقتصاد دانش‌بنیان، مردمی نمودن اقتصاد، اقتصاد درون‌زا، اقتصاد برون‌گرا، اقتصاد با دیپلماسی فعال هست که دیگر مؤلفه‌ها زیرمجموعه این شش شاخص قرار

1. Economic Resilience

2. Briguglio

می‌گیرند. رهبر معظم انقلاب الگوی اقتصاد مقاومتی را، برای برون‌رفت از مشکلات اقتصادی و افزایش قدرت ملی مبتنی بر فعال‌سازی ظرفیت‌های داخلی مطرح کردند و تبیین آن بر عهده حوزویان، دانشگاهیان و اندیشمندان حوزه‌های مختلف فکری گذاشته شد (بیانات مقام معظم رهبری در دیدار با دانشجویان، ۱۳۹۱).

ورزش یکی از ارکان اساسی فعالیت‌ها و برنامه‌ریزی‌های سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی است. از دهه ۱۹۶۰ اقتصاد ورزش به کمک گسترش رسانه‌ها با یکدیگر به تعامل پرداختند و روند موسوم به تجاری شدن ورزش شکل نوینی به خود گرفت. این تعامل دارای سودمندی‌های متقابلی برای هر نهاد ورزش و اقتصاد بود. از یک‌سو اقتصاد به کمک مخاطب پرشمار در عرصه ورزش توانست بازار مناسبی برای تبلیغ و ترویج فرآورده‌های خود دست‌وپا نماید و از سوی دیگر ورزش نیز توانست با بهره‌گیری از سرمایه‌گذاری‌های اقتصادی، ضمن افزایش توانمندی در عرصه زیرساخت‌ها و رشد و گسترش کمی و کیفی، وضعیت اقتصادی ورزشکاران را متحول کند و فضای جدیدی موسوم به حرفه‌ای شدن به وجود آورد.

ورزش یکی از بزرگترین و پردرآمدترین صنایع در قرن ۲۱ به شمار می‌رود. صنعت ورزش به سرعت جهانی شده و قلمرو آن همه جا را تسخیر کرده است. بررسی‌ها در جوامع پیشرفته نشان داده است که ورزش از عوامل تأثیرگذار در رشد و توسعه اقتصادی-اجتماعی کشورها در آینده خواهد بود. اطلاعات حاصل از بررسی آثار اقتصادی این صنعت، ابزار مهم تصمیم‌گیری‌ها و سیاست‌گذاری‌های صحیح اقتصادی در این بخش محسوب می‌شود. عقیده غالب در بین مردم بعضی از جوامع، نگرستن به ورزش به مانند یک کالای مصرفی است و از اهمیت آن در تولید و رشد و توسعه اقتصادی و توزیع بهتر درآمدها غافل‌اند.

هرچند پرداختن به ورزش نیازمند هزینه‌های بالای زیربنایی است، ولی این هزینه‌ها را نمی‌توان در کنار مخارج و هزینه‌های مصرفی قرار داد. امروزه به همان نسبت که درآمدهای ملی صرف ورزش می‌شود، در بعضی از رشته‌های ورزشی در کوتاه‌مدت و در بعضی از دیگر رشته‌های ورزشی در بلندمدت می‌توان میزان برگشت سرمایه را به صورت مستقیم و غیرمستقیم مشاهده نمود. به دنبال سرمایه‌گذاری در ورزش، میزان اشتغال مستقیم و غیرمستقیم افزایش می‌یابد و در کنار آن، امکان جذب درآمد از طریق برگزاری مسابقات بین‌المللی، جذب گردشگران و سطح سلامت و بهداشت جسمی و روانی جامعه افزایش می‌یابد.

مانع اصلی در روند سرمایه‌گذاری در بخش ورزش کشورها ندیدن منافع قابل برگشت حاصل از این سرمایه‌گذاری به صورت مستقیم است؛ درحالی‌که نگرش مثبت به ورزش و امور جنبی آن

سودهای سرشاری را به‌طور مستقیم و غیرمستقیم در آینده نصیب آنان می‌نماید. وجود نگرش مثبت در جوامع پیشرفته نسبت به ورزش، سبب سرمایه‌گذاری در امر ورزش برای افزایش سطح سلامت و تندرستی و تأثیر بر افزایش سطح بهره‌وری در تولید می‌شود و همچنین بر سرمایه انسانی و اجتماعی هم اثر می‌گذارد. همین امر سبب شده که به تدریج بیشتر کشورهایی که پیش‌تر توجه چندانی به آن نشان نمی‌دادند، سهمی رو به افزایش برای سرمایه‌گذاری در امور ورزشی قائل شوند؛ چنانکه بودجه تربیت بدنی ورزش در کشورهای توسعه‌یافته یا بعضی از کشورهای در حال توسعه با سرعت بی‌سابقه‌ای افزایش یافته است؛ زیرا این‌گونه کشورها به تأثیرات بلندمدت ورزش از لحاظ رشد و توسعه اقتصاد ملی آگاه شده‌اند. ورزش یک سرمایه‌گذاری بلندمدت است که اثر آن در رشد و توسعه آشکار است. سرمایه‌گذاری در ورزش از جمله سرمایه‌گذاری‌هایی است که دارای دوران باروری کوتاه‌مدت و بلندمدت است که با پرداخت به آن می‌توان نتایج اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی شایان توجهی را به دست آورد و در تأمین نیازهای جامعه و رفاه ملی کوشید (رستم زاده و همکاران، ۱۳۹۳: ۱۷۷).

اهمیت ورزش به‌عنوان یک صنعت مؤثر در توسعه پایدار همان چیزی است که کشورهای در حال توسعه و کمتر توسعه‌یافته از القای آن به جامعه خود همچنان ناتوان و ضعیف نشان داده‌اند و نتیجه این ضعف خروج از بازار رقابت و در نتیجه رکود ورزش در این کشورهاست. با توجه به ضعف اقتصادی ورزش کشور و اهمیت اقتصادی صنعت ورزش و اینکه در چند سال اخیر با اتخاذ تحریم‌های سخت و شدید علیه کشور، بخش اقتصادی از لحاظ واردات و استفاده از کالاهای خارجی به دلیل نبود این کالاها در کشور، دچار مشکل شده، که بخش ورزشی نیز مانند دیگر بخش‌های دیگر از این قضیه مستثنا نیست و باید به آن توجه شود تا در شرایط تحریم اقتصادی، صنعت ورزش در کشور بتواند نیازهایی مانند کالاها و لوازم ورزشی و دیگر نیازهای مرتبط با آن را برطرف نماید و تبیین شاخص‌ها و عوامل تحقق اقتصاد مقاومتی در ورزش می‌تواند نقش مؤثری در توسعه اقتصاد ورزشی و بهبود صنعت ورزش داشته باشد؛ از این رو پژوهش حاضر به بررسی پاسخ به این پرسش می‌پردازد که مؤلفه‌ها و شاخص‌های اقتصاد مقاومتی در ورزش، چه تأثیری بر توسعه اقتصاد ورزشی دارد؟

۲. پیشینه پژوهش

افشاری و همکاران (۱۳۹۶: ۶۸) پژوهشی با عنوان «تحلیل عوامل مؤثر بر توسعه اقتصادی صنعت ورزش ایران» انجام دادند. این پژوهش دارای رویکردی کیفی بوده و از روش نظریه داده بنیاد به‌عنوان روش تحقیق استفاده شده است. روش گردآوری داده‌ها، مطالعه اسناد بالادستی و

مصاحبه‌های عمیق و باز با ۲۳ نفر از نخبگان آگاه از موضوع مورد بحث است. روایی این پژوهش توسط مصاحبه‌شوندگان و سپس استادان مورد بررسی قرار گرفت و تأیید شد. پایایی نیز با استفاده از روش مطالعه حسابرسی فرآیند نتایج ۹۰ درصد به دست آمد.

برای تحلیل داده‌ها از روش مقایسه مداوم در طی سه مرحله کدگذاری باز، محوری و انتخابی استفاده شده است. نتایج نشان داد که نقش اقتصادی ورزش را می‌توان در دو گروه آثار اقتصادی مستقیم و غیرمستقیم بررسی کرد. در بررسی آثار مستقیم، به ورزش به‌عنوان تفریح یا فعالیت جسمانی نگریسته می‌شود. بدین ترتیب آثاری همچون تولید کالاها و خدمات ورزشی، صادرات و واردات، هزینه‌های خانوار، ایجاد اماکن و تسهیلات، تبلیغات، پوشش رسانه‌ای، اشتغال و جذب گردشگری و حامیان مالی، آثار اقتصادی غیرمستقیم ورزش در ارتقای سلامتی و کاهش هزینه‌های درمان در پی دارد.

خزایی (۱۳۹۶: ۹۸) تحقیقی با عنوان «شناسایی چالش‌های اجرای اقتصاد مقاومتی در توسعه ورزش با تأکید بر رهنمودهای مقام معظم رهبری» انجام داده است. روش تحقیق مورد استفاده، روش آمیخته شامل دو بخش کیفی و کمی بود و اطلاعات مورد نیاز تحقیق با استفاده از مطالعات اسنادی و مصاحبه با خبرگان و پرسشنامه محقق ساخته به دست آمد. جامعه آماری تحقیق شامل استادان دانشگاهی با تخصص در زمینه مدیریت ورزشی و اقتصاد کشور بود. روش نمونه‌گیری به صورت نظری بود و مصاحبه با خبرگان تا رسیدن به اشباع نظری ادامه یافت (۱۴) و (۱۶۰) نفر در بخش کمی بود. در مجموع در بخش کیفی، تعداد ۱۶ عامل چالش‌های پیاده‌سازی اقتصاد مقاومتی در توسعه ورزش کشور شناسایی شد. روش تجزیه و تحلیل بخش کیفی از طریق کدگذاری باز و محوری و گزینشی صورت گرفت و در بخش کمی از نرم افزار SPSS و AMOS جهت اولویت بندی عوامل تحقیق انجام گرفت. نتایج بخش کیفی در قالب پنج عامل کلی ضعف عوامل حقوقی و قانونی، نبود برنامه محوری، بی‌توجهی به تحقیق و توسعه، عوامل اقتصادی و بی‌توجهی به اسناد بالادستی دسته‌بندی شدند. در بخش کمی عامل عوامل حقوقی و قانونی بیشترین بار عاملی را داشته است.

افشاری (۱۳۹۵: ۱۱۵) تحقیقی با عنوان «تحلیل علی اثرگذاری مدیریت فرا نوگرا، اقتصاد مقاومتی و توسعه ورزش در توسعه اقتصادی صنعت ورزش ایران» انجام داده است. جامعه تحقیق تعداد ۱۶۰ نفر از افراد دارای سابقه مدیریت در سطوح مختلف ورزش کشور، اقتصاددانان آشنا به مسائل ورزش، استادان مدیریت ورزشی دانشگاه‌های کشور، دانشجویان دکتری بازاریابی ورزشی و فعالان حوزه اقتصاد ورزشی بودند. در تعیین نمونه‌های تحقیق و در بخش کیفی مصاحبه کیفی به

عمل آمد و سرانجام طی مصاحبه با ۱۳ نفر اطلاعات مورد نیاز به اشباع رسید. برای نمونه‌گیری در بخش کمی، محقق از روش کل شمار استفاده کرده است. در این بخش تعداد ۱۶۰ پرسشنامه توزیع و پس از حذف موارد ناقص و نیمه‌تمام تعداد ۱۱۱ پرسشنامه از نمونه‌های تحقیق بازگشت داده شد.

در این تحقیق از پرسشنامه ارزیابی اقتصاد مقاومتی در ورزش، پرسشنامه توسعه اقتصادی صنعت ورزش، پرسشنامه مدیریت فرانوگرا در ورزش و پرسشنامه توسعه ورزش به صورت بسته استفاده شد. از آمار توصیفی برای طبقه‌بندی یافته‌ها و برای آزمون فرضیه‌های تحقیق از آزمون کلموگروف اسمیرنف، آزمون همبستگی اسپیرمن، آزمون دو جمله‌ای و رگرسیون چند متغیره با بهره‌گیری از نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۲ و برای تحلیل عاملی تاییدی و تدوین مدل ساختاری تحقیق از نرم‌افزار Amos نسخه ۲۲ بهره گرفته شد.

نتایج نشان داد که براساس یافته‌های این پژوهش تمام ارتباطات بین متغیرهای تحقیق معنادار و مدل تحقیق مبنی بر اثرگذاری متغیرهای مدیریت فرانوگرا، اقتصاد مقاومتی و توسعه ورزش در توسعه اقتصادی صنعت ورزش ایران دارای برآش لازم بود. با توجه به نتایج تحقیق، لزوم شفاف‌سازی اقتصاد و سالم‌سازی آن و جلوگیری از اقدامات، فعالیت‌ها و زمینه‌های فسادزا در حوزه‌های پولی در ورزش می‌توان در گسترش و توسعه اقتصادی صنعت ورزش موفق بود.

شیروی و رضایی دولت‌آبادی (۲۰۱۶: ۲۲) پژوهشی با عنوان «تحلیل نقش دولت، صنعت و فرهنگ اقتصاد مقاومتی در نگرش مردم برای خرید کالاهای تولید ایران» انجام دادند. هدف این پژوهش بررسی نقش دولت، صنعت و فرهنگ در نگرش مردم به خرید کالاهای ایرانی جهت حمایت از تولید کنندگان و افزایش تولید کالاهای با کیفیت بود. نتایج پژوهش آنها نشان داد که عوامل یادشده نقش معناداری در بهبود نگرش مثبت مردم به کالاهای تولید داخلی دارند. همچنین، نگرش مثبت نیز به ترجیح مردم نسبت به خرید کالاهای ایرانی تأثیر می‌گذارد.

بنابراین بهبود صنعت و ایجاد فرهنگ خرید کالاهای تولید داخلی و حمایت اساسی دولت از تولیدکنندگان باعث عرضه کالاها با قیمت مناسب و رقابت با کالاهای مشابه خارجی می‌شود و از طرف دیگر دولت باید با استفاده از برنامه‌های فرهنگی که بیانگر کشوری پرونق هستند، مردم را به خرید کالاهای ایرانی تشویق کند.

شهاب و همکاران (۲۰۱۵: ۱۲۳) پژوهشی با عنوان «ریاضت اقتصادی و اقتصاد مقاومتی و نیروی فعال در اقتصاد ایران» انجام دادند. این پژوهش مطالعه مروری است با استفاده از تحقیقات کتابخانه‌ای و مقاله‌های در دسترس به بررسی ابعاد اقتصاد مقاومتی و نقش آن در کاهش وابستگی

و افزایش تولید کالاهای داخلی پرداخته شده است. در نهایت آنها توصیه‌های زیر را برای تحقق اهداف اقتصاد مقاومتی ارائه کرده‌اند:

- مقاومت در برابر تهدیدات و تبدیل آنها به فرصت و به دست آوردن نقاط قوت ملی؛
- اقتصاد مقاومتی فقط در شرایط ایدئال که هیچ‌گونه محدودیت بین‌المللی وجود ندارد می‌تواند حذف شود؛
- برای تحقق اهداف اقتصاد مقاومتی باید اعتقاد جمعی، همکاری و مدیریت عاقلانه‌ای وجود داشته باشد.

افزون بر محدودیت‌های بین‌المللی، عوامل دیگری مانند عدم اجرای مناسب قانون هدفمندی یارانه‌ها و مصرف نامناسب منابع طبیعی باعث ایجاد موانعی در تحقق اهداف اقتصادی شده است. در نتیجه اقتصاد ایران باید به‌صورت بلندمدت در ریاضت باشد.

دانا^۱ (۲۰۱۴: ۵۵) پژوهشی با عنوان «اقتصاد مقاومتی چیست و آیا می‌تواند جایگزینی ارائه دهد» انجام داده است. هدف این پژوهش ایجاد دیدگاهی در مورد اقتصاد مقاومتی است. در این پژوهش اقتصاد مقاومتی به‌عنوان شکل نهادینه شده از مبارزه اقتصادی تعریف شده است که شامل تنظیم مجدد روابط اقتصادی و اجتماعی هست و منظور از مقاومت به بحث اقتصادی و اجتماعی اشاره دارد نه نظامی. با توجه به اینکه اقتصاد فلسطین در طول چندین سال با محدودیت‌های بی‌شماری از سوی رژیم اسرائیل مواجه شده است باعث آگاهی و توجه جامعه فلسطینی به اقتصاد مقاومتی شده است. نتایج پژوهش نشان داده است که تحقق اقتصاد مقاومتی در شرایط سیاسی موجود ممکن نیست؛ بنابراین جامعه فلسطینی نیازمند کشف ایده‌های جدید، تحریک تفکر انتقادی و جذب بیشتر مردم جهت مشارکت در فعالیت‌های اقتصادی است.

۳. روش‌شناسی

این تحقیق از لحاظ هدف کاربردی و از نظر راهبردی از نوع توصیفی و تحلیلی است. روش انجام این تحقیق کمی است. جامعه آماری پژوهش حاضر را متخصصان حوزه اقتصاد ورزش و استادان دانشگاه تشکیل دادند. با استفاده از روش نمونه‌گیری در دسترس حدود ۱۲۰ نفر از استادان دانشگاهی و متخصصان حوزه اقتصاد ورزشی انتخاب شدند و پس از توزیع پرسشنامه اطلاعات جمع‌آوری شد. در این پژوهش اطلاعات مربوط به ادبیات موضوعی، مبانی نظری، پیشینه و سوابق تحقیقات انجام‌شده قبلی درباره موضوع تحقیق از منابع کتابخانه‌ای و از طریق مطالعه کتاب‌ها و نشریه‌ها، پایان‌نامه‌ها اعم از منابع داخلی و خارجی جمع‌آوری شده است.

1. Dana

همچنین برای جمع‌آوری داده‌های تحقیق از روش میدانی استفاده شده است. ابزار گردآوری داده‌های مورد نیاز با استفاده از طراحی، توزیع و گردآوری پرسشنامه فراهم شد. پرسشنامه اول که در رابطه با شاخص‌های اقتصاد مقاومتی بود مبتنی بر عوامل شناسایی شده در بخش کیفی بود و پرسشنامه دوم نیز مربوط به توسعه اقتصاد ورزشی بود که تدوین و طراحی شد. این پرسشنامه‌ها از نوع پرسشنامه‌های بسته بوده و مشتمل بر دو بخش بودند: بخش اول مربوط به پرسش‌های عمومی و بخش دوم پیرامون متغیرهای تحقیق بودند که با استفاده از طیف پنج ارزشی لیکرت (خیلی کم، کم، متوسط، زیاد، خیلی زیاد) طراحی شدند.

برای اطمینان هر چه بیشتر از روایی پرسشنامه‌ها، از نظرات استادان مدیریت ورزشی و نظرات خبرگان نیز استفاده شده است. همچنین، برای ارزیابی پایایی پرسشنامه از ضریب پایایی آلفای کرونباخ استفاده شده است. نتیجه بررسی پایایی برای پرسشنامه اقتصاد مقاومتی ۰/۸۵ به دست آمده است. همچنین، برای پرسشنامه توسعه اقتصاد ورزشی ۰/۸۹ به دست آمده است که نشان‌دهنده پایایی مناسب پرسشنامه‌هاست. به منظور تحلیل داده‌ها از شاخص‌های آمار توصیفی، مانند میانگین و انحراف استاندارد برای توصیف مشخصات دموگرافیک، از آزمون کولموگوروف اسمیرنوف به منظور تعیین نرمال بودن توزیع داده‌ها، و از آزمون‌های آماری فریدمن برای اولویت‌بندی شاخص‌ها و همچنین از رگرسیون چند متغیره جهت تأثیر عوامل، برای تحلیل یافته‌ها استفاده شد. کلیه عملیات آماری از طریق نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۲ انجام شد. گفتنی است که سطح معناداری $\alpha \leq 0/05$ در نظر گرفته شد.

۴. یافته‌ها

تجزیه و تحلیل توصیفی متغیرهای تحقیق

شاخص‌های توصیفی:

نتایج تحلیل شاخص‌های توصیفی در جدول یک ارائه شده است. از آنجاکه برای پاسخ به سؤالات تحقیق از طیف پنج سطحی لیکرت استفاده شده است، مقادیر میانگین در بازه یک تا پنج قرار می‌گیرد. انحراف معیار نیز نشان‌دهنده نحوه پراکندگی مقادیر یک متغیر حول میانگین آن متغیر است و چولگی معیاری برای آگاهی از میزان انحراف از قرینگی در توزیع مقادیر یک متغیر می‌باشد. در یک توزیع کاملاً نرمال، مقدار چولگی صفر است؛ از این رو می‌توان گفت در مقادیر چولگی جدول زیر، هر چه مقدار این شاخص به عدد صفر نزدیک‌تر باشد، نشان از توزیع متقارن‌تر آن متغیر دارد.

همچنین از شاخص کشیدگی برای توصیف قلگی یا بلندی یک توزیع استفاده می‌شود. مقدار این شاخص در یک توزیع کاملاً نرمال صفر می‌باشد؛ از این رو تفسیر این شاخص نیز همانند چولگی است. در حالت کلی چنانچه مقادیر چولگی و کشیدگی یک توزیع در بازه ۲- تا ۲+ قرار گیرد، می‌توان ادعا کرد که این توزیع، نرمال است. همان‌گونه که مشاهده می‌شود، مقادیر جدول زیر شامل قاعده یادشده است؛ از این رو می‌توان گفت داده‌های تحقیق دارای توزیع نرمال هستند (حجم نمونه در این پژوهش ۱۲۰ نفر بوده است).

جدول ۱. داده‌های توصیفی آزمون رگرسیون

متغیر	میانگین	انحراف استاندارد	ماکزیمم	مینیمم	چولگی	کشیدگی
توسعه اقتصاد ورزشی	۴/۸۶	۱۴/۷۵	۷۸	۸	-۱/۴۷۸	۱/۳۴۵
اقتصاد دانش‌بنیان	۴/۱۶	۲/۹۷	۲۲	۱۰	-۰/۶۴۱	-۰/۲۲۰
اقتصاد با کاهش وابستگی به نفت	۳/۷۵	۳/۰۶	۲۱	۹	۰/۸۶۹	۰/۱۴۲
اقتصاد مردمی	۴/۶	۴/۴۵	۲۴	۶	-۰/۴۱۹	-۰/۱۸۶
اقتصاد با دیپلماسی فعال	۴/۶۶	۴/۵۷	۲۵	۶	-۰/۴۶۱	-۰/۱۷۷
اقتصاد درون‌زا	۴/۶۶	۴/۰۷	۲۵	۵	-۰/۷۵۸	۰/۰۳۴
اقتصاد برون‌گرا	۴/۸	۳/۱۸	۲۳	۹	۰/۳۱۶	-۰/۳۴۳

۵. تحلیل‌های دومتغیره

همبستگی پیرسون

همبستگی بین دو متغیر نشان از این دارد که افزایش یا کاهش یک متغیر چه تأثیری بر افزایش یا کاهش متغیر دیگر دارد و این همبستگی به‌ضرورت بر رابطه علی و معلولی متغیرها دلالت نمی‌کند. هرگاه داده‌ها به‌صورت کمی گردآوری شده باشد یا به‌صورت کمی تبدیل شده و دارای توزیع نرمال باشد، می‌توان از همبستگی پیرسون استفاده کرد که یکی از روش‌های پارامتریک است. مقدار این همبستگی از ۱- تا ۱+ متغیر است؛ به‌طوری‌که هر چه همبستگی به عدد ۱- میل کند، شدت همبستگی معکوس بیشتر شده و هر چه به سمت عدد ۱+ میل کند، شدت همبستگی مستقیم افزایش می‌یابد. سطح معناداری در این همبستگی نیز نشان از میزان اطمینان به وجود همبستگی دارد (پالانت، ۲۰۰۵).

در جدول دو نتایج محاسبه ضریب همبستگی پیرسون نشان داده شده است. همه ضرایب در سطح اطمینان ۹۹ درصد تایید می‌شود؛ از این رو فرض صفر مبنی بر نبود همبستگی رد شده و ادعا حفظ می‌شود؛ بنابراین می‌توان گفت با افزایش یا کاهش مقدار یک متغیر، مقدار متغیر دیگر افزایش یا کاهش می‌یابد؛ به‌عبارت‌دیگر روابط مستقیم و معنادار بین متغیرهای مستقل با متغیر وابسته وجود دارد.

جدول ۲. همبستگی متغیرهای پیش‌بین با متغیر ملاک

توسعه اقتصاد ورزشی		متغیر
۰/۵۵۴	ضریب پیرسون	اقتصاد دانش‌بنیان
۰/۰۰۱	معناداری	
۰/۳۵۴	ضریب پیرسون	اقتصاد با کاهش وابستگی به نفت
۰/۰۰۱	معناداری	
۰/۴۴۶	ضریب پیرسون	اقتصاد مردمی
۰/۰۰۱	معناداری	
۰/۶۳۹	ضریب پیرسون	اقتصاد با دیپلماسی فعال
۰/۰۰۱	معناداری	
۰/۵۷۶	ضریب پیرسون	اقتصاد درون‌زا
۰/۰۰۱	معناداری	
۰/۴۷۴	ضریب پیرسون	اقتصاد برون‌گرا
۰/۰۰۱	معناداری	

۶. تجزیه و تحلیل استنباطی داده‌های آماری (آزمون فرضیه‌ها)

آزمون فریدمن

جهت اولویت‌بندی شاخص‌های اقتصاد مقاومتی در این پژوهش از آزمون فریدمن استفاده شد که نتایج آزمون در جدول زیر آمده است:

جدول ۳. نتایج آزمون فریدمن

آزمون فریدمن					
متغیر	میانگین	انحراف استاندارد	میانگین رتبه	آماره χ^2 دو	درجه آزادی
اقتصاد دانش‌بنیان	۴/۱۶	۰/۹۸۳	۴/۳۸	۳۸/۱۹۸	۵
اقتصاد با کاهش وابستگی به نفت	۳/۷۵	۰/۹۴۷	۴/۱۹		
اقتصاد مردمی	۴/۶	۰/۴۹۵	۴/۵۳		
اقتصاد برون‌گرا	۴/۶۶	۰/۵۵۷	۴/۷۶		
اقتصاد درون‌زا	۴/۶۶	۰/۸۶۰	۴/۶۶		
اقتصاد با دیپلماسی فعال	۴/۸	۰/۷۳۰	۴/۸۸		

در جدول سه نتایج نشان داد که بین اولویت متغیرهای پژوهش در هر شش شاخص تفاوت معناداری وجود دارد. تمامی عوامل بالاتر از میانگین بودند و براساس این عامل اقتصاد با دیپلماسی فعال دارای بیشترین اولویت و عامل اقتصاد با کاهش وابستگی به نفت دارای کمترین اولویت بود.

رگرسیون

در مواردی که پژوهشگر قصد پیش‌بینی یک متغیر از طریق بیش از یک متغیر پیش‌بین داشته باشد و یا بخواهد میزان تأثیر دو یا چند متغیر مستقل بر یک متغیر وابسته را بررسی کند از آزمون رگرسیون چندگانه استفاده می‌نماید (گفتنی است پژوهشگر در مواردی می‌تواند از این روش برای بررسی رابطه علی استفاده نماید که دو اصل احراز شده باشد: تقدم متغیرهای مستقل بر وابسته و وجود تبیین منطقی در خصوص رابطه علی میان متغیرهای مستقل وابسته). دو شیوه رایج از آزمون رگرسیون چندگانه عبارت‌اند از: شیوه هم‌زمان^۱ و شیوه گام‌به‌گام^۲.

رگرسیون چندگانه به شیوه هم‌زمان: از رگرسیون چندگانه به شیوه هم‌زمان در مواردی استفاده می‌شود که پژوهشگر قصد مشخص کردن متغیرهایی را دارد که دارای قدرت پیش‌بینی معنادار برای متغیر وابسته (ملاک) هستند؛

رگرسیون چندگانه به شیوه گام‌به‌گام: از روش رگرسیون چندگانه به شیوه گام‌به‌گام در مواردی استفاده می‌شود که پژوهشگر قصد دارد متغیرهای پیش‌بین را به ترتیب قدرت پیش‌بینی از قوی‌ترین به ضعیف‌ترین متغیر پیش‌بین معنادار مرتب نماید. برای تحلیل فرضیه پژوهش از رگرسیون گام‌به‌گام استفاده شد تا فقط متغیرهایی شناسایی شوند که بیشترین قدرت پیش‌بینی‌کنندگی را دارند (بهترین مدل). نتایج به‌دست‌آمده از رگرسیون در جدول زیر آمده است:

جدول ۴. نتایج آزمون فرضیه پژوهش

مدل	R	R ²	R ² تعدیل یافته	خطای استاندارد برآورد	تغییر R ²	معناداری	دوربین-واتسون
۱	۰/۶۳۵	۰/۴۰۴	۰/۳۹۹	۱۱/۴۳۹	۰/۴۰۴	۰/۰۰۱	
۲	۰/۶۶۳	۰/۴۴۰	۰/۴۳۰	۱۱/۱۳۷	۰/۰۳۶	۰/۰۰۷	
۳	۰/۶۸۰	۰/۴۶۳	۰/۴۴۹	۱۰/۹۴۹	۰/۰۲۳	۰/۰۲۷	۱/۹
۴	۰/۶۹۸	۰/۴۶۹	۰/۴۶۹	۱۰/۷۵۲	۰/۰۲۴	۰/۰۲۴	

براساس نتایج جدول چهار، مقدار رگرسیون چندگانه متغیرها به‌دست‌آمده و به‌منظور بررسی مفروضه استدلال باقی‌مانده‌ها از آماره دوربین-واتسون استفاده شد. مقدار این آماره برای مدل نهایی ۱/۹ به دست آمد و این مقدار بسیار به ۲ نزدیک است؛ بنابراین از این نظر نگرانی وجود نداشت و همچنین نشان می‌دهد که اقتصاد با دیپلماسی فعال بهترین پیش‌بینی‌کننده برای توسعه اقتصاد ورزشی است. به‌عبارت‌دیگر مدل تشکیل‌شده از اقتصاد با دیپلماسی فعال به‌تنهایی ۳۹/۹ درصد توسعه اقتصاد ورزشی را پیش‌بینی می‌کند. در مرحله بعدی اقتصاد دانش‌بنیان وارد مدل شد

1. method Enter
2. method Stepwise

که در این صورت ۴۳ درصد توسعه اقتصاد ورزشی قابل پیش‌بینی است. در مراحل بعدی نیز به ترتیب اقتصاد مردمی و اقتصاد برون‌زا وارد معادله شدند. در نهایت و با این ۴ متغیر می‌توان ۴۷ درصد از توسعه اقتصاد ورزشی را پیش‌بینی کرد.

جدول ۵. معناداری مدل‌های فرضیه

معناداری	F	درجات آزادی	میانگین مجذورات	مجموع مجذورات	منبع	مدل
۰/۰۰۱	۷۹/۱۹۸	۱	۱۰۳۶۴/۰۸۵	۱۰۳۶۴/۰۸۵	رگرسیون	۱
		۱۱۷	۱۳۰/۸۶۲	۱۵۳۱۰/۸۸۱	باقیمانده	
		۱۱۸		۲۵۶۷۴/۹۶۶	کل	
۰/۰۰۱	۴۵/۴۸۴	۲	۵۶۴۲/۳۸۵	۱۱۲۸۴/۷۷۱	رگرسیون	۲
		۱۱۶	۱۲۴/۰۵۳	۱۴۳۹۰/۱۹۵	باقیمانده	
		۱۱۸		۲۵۶۷۴/۹۶۶	کل	
۰/۰۰۱	۳۳/۰۵۲	۳	۳۹۶۲/۵۷۳	۱۱۸۸۷/۷۲۰	رگرسیون	۳
		۱۱۵	۱۱۹/۸۸۹	۱۳۷۸۷/۲۴۶	باقیمانده	
		۱۱۸		۲۵۶۷۴/۹۶۶	کل	
۰/۰۰۱	۲۷/۰۱۳	۴	۳۱۲۳/۳۹۵	۱۳۴۹۳/۵۷۸	رگرسیون	۴
		۱۱۴	۱۱۵/۶۲۶	۱۳۱۸۱/۳۸۸	باقیمانده	
		۱۱۸		۲۵۶۷۴/۹۶۶	کل	

با توجه به جدول پنج تمامی متغیرها از نظر آماری معنادار بودند.

۷. ارائه مدل فرضیه پژوهش

شاخص‌های اقتصاد مقاومتی بر توسعه اقتصاد ورزشی تأثیر مثبت و معناداری دارند. با توجه به نتایج به‌دست‌آمده از ضریب رگرسیون این فرضیه با سطح معناداری ۰/۰۰۱ تایید می‌شود. همچنین با چهار متغیر می‌توان ۴۷ درصد از توسعه اقتصاد ورزشی را پیش‌بینی کرد.

جدول ۶. مدل فرضیه پژوهش

متغیرها	مدل
اقتصاد با دیپلماسی فعال	۱
اقتصاد دانش‌بنیان و اقتصاد با دیپلماسی فعال	۲
اقتصاد با دیپلماسی فعال، اقتصاد دانش‌بنیان، اقتصاد مردمی	۳
اقتصاد با دیپلماسی فعال، اقتصاد دانش‌بنیان، اقتصاد مردمی و اقتصاد برون‌گرا	۴

۸. بحث و نتیجه‌گیری

توسعه اقتصادی یکی از اساسی‌ترین مؤلفه‌های اقتصاد کلان است که دستیابی به آن به‌عنوان یکی

از مهم‌ترین اهداف دولتمردان و اقتصاددانان است. امروزه در بسیاری از کشورها به‌ویژه در سال‌های اخیر با تکانه‌های شدید اقتصادی، کشورها به دنبال مقاوم‌سازی اقتصاد خودشان برآمده‌اند. با توجه به نزدیکی معنایی و محتوایی میان اقتصاد مقاومتی و تاب‌آوری اقتصادی مباحث مربوط به مقام‌سازی اقتصاد در ادبیات اقتصادی امروز، با عنوان تاب‌آوری مورد بحث قرار گرفته است.

موضوع تاب‌آوری اقتصادی که در سال‌های پس از بحران مالی مورد توجه جدی قرار گرفته و نهادها و سازمان‌های بین‌المللی اقتصادی گزارش‌های متعدد و متنوعی را در این باره تهیه و منتشر نموده‌اند. از میان سه دسته مخاطرات قابل پیش‌بینی (که متأثر از خطای سیاست‌گذار یا نظام اجرایی و قضایی ایجاد می‌شود) و مخاطره‌های راهبردی (که با انتخاب سیستم به استقبال آن می‌رویم) و مخاطره‌های برون‌زا (که بدون خواست و امکان کنترل ما بر اقتصاد تحمیل می‌شود)، تاب‌آوری یا مقاومت سیستم بیشتر راهبردی در مقابل مخاطره‌های نوع سوم یا عوامل برون‌زاست که ما را به ساختارهای اقتصادی رهنمون می‌کند که از ابتدا نسبت به وقوع این دست تکانه‌ها توانا باشند نه اینکه منفعلانه و پس از وقوع بحران، صرفاً به ترمیم بپردازند.

در ادبیات علمی یک سیستم زمانی تاب‌آور شناخته می‌شود که بدون آنکه ثبات خود را از دست دهد بتواند مخاطرات موقت یا دائم را جذب کرده و به سرعت خود را با شرایط تطبیق دهد. شاخصه یک اقتصاد مقاومتی، توانایی مقاومت اقتصاد در برابر عوامل تهدیدزاست و به‌دیگرسخن، پایین بودن درجه آسیب‌پذیری اقتصاد از تکانه‌های درونی و بیرونی است. این مهم با کاهش درجه بالای وابستگی اقتصاد در نیازهای راهبردی یا وابستگی به مؤلفه‌های پیشران محدود محقق می‌شود.

امروزه بیشتر کشورهای توسعه‌یافته به نقش پراهمیت ورزش در اقتصاد پی برده‌اند و برنامه‌ریزی‌ها و درآمدزایی را بر پایه ورزش قرار داده‌اند. ورزش در کشورهای توسعه‌یافته سهم قابل توجهی در مخارج خانوار دارد و در دهه‌های گذشته در کشورهای درحال توسعه نیز سهم ورزش در مخارج خانوار و بودجه دولت افزایش پیدا کرده است که نشان‌دهنده اهمیت و تمایل ترجیحات افراد به سمت ورزش است؛ البته برخی ورزش را ابزاری برای حرکت ملل در مسیر جهانی شدن و عامل مهمی در ایجاد تغییرات فرهنگی می‌دانند. هدف از این تحقیق اولویت‌بندی شاخص‌های اقتصاد مقاومتی در ورزش و تأثیر آن بر توسعه اقتصاد ورزشی بود که ابتدا در این پژوهش اطلاعات مربوط به شاخص‌های اقتصاد مقاومتی از منابع کتابخانه‌ای و از طریق مطالعه کتاب‌ها و مقاله‌ها، پایان‌نامه‌ها اعم از منابع داخلی و خارجی جمع‌آوری شد که شش شاخص

اقتصاد دانش بنیان، اقتصاد با کاهش وابستگی به نفت، اقتصاد مردمی، اقتصاد درونزا، اقتصاد برونگرا و اقتصاد با دیپلماسی فعال در حوزه ورزش تبیین شد و اطلاعات کمی با پرسشنامه محقق ساخته اقتصاد مقاومتی جمع آوری شد که نتایج بخش اولویت بندی شاخص های اقتصاد مقاومتی در ورزش با استفاده از آزمون فریدمن نشان داد که بین اولویت متغیرهای پژوهش در هر شش شاخص تفاوت وجود دارد و بر این اساس عامل اقتصاد با دیپلماسی فعال دارای بیشترین اولویت و عامل اقتصاد با کاهش وابستگی به نفت دارای کمترین اولویت بود.

بر اساس سند چشم انداز بیست ساله و سیاست های کلی برنامه های پنج ساله توسعه کشور، جمهوری اسلامی ایران به صورت یک کشور توسعه یافته با جایگاه اول اقتصادی، علمی و فناوری در سطح منطقه و دارای تعامل فعال با اقتصاد جهانی در نظر گرفته شده است. جهت دستیابی به این جایگاه ترسیم شده باید از تمامی ابزارها استفاده نمود. از جمله مهم ترین ابزارها برای رسیدن به این مهم، استفاده تام و تمام از ظرفیت های دستگاه دیپلماسی کشور تحت عنوان دیپلماسی اقتصادی است. اقتصاد با دیپلماسی فعال در ورزش شامل استفاده از دیپلماسی در جهت حمایت از هدف های اقتصادی در حوزه ورزش، گسترش همکاری و مشارکت با کشورهای منطقه و جهان در تولید لوازم ورزشی، توسعه تعاملات، ارتباطات منطقه ای و جهانی و حضور فعال و مؤثر در مجامع جهانی ورزشی، تحرک دستگاه دیپلماسی کشور برای فعال کردن ظرفیت های بالقوه و فرصت های جهانی در ارتباط با صنعت ورزش و گسترش همکاری و تعامل باشگاه های ورزشی با دیگر کشورهاست.

نتایج آزمون رگرسیون جهت پیش بینی تأثیر شاخص های اقتصاد مقاومتی بر توسعه اقتصاد ورزشی نشان داد که شاخص اقتصاد با دیپلماسی فعال در ورزش بهترین پیش بینی کننده برای توسعه اقتصاد ورزشی است. به دیگر سخن، مدل تشکیل شده از اقتصاد با دیپلماسی فعال به تنهایی ۳۹/۹ درصد توسعه اقتصاد ورزشی را پیش بینی می کند که این نشان از بااهمیت بودن این شاخص در بخش ورزش می باشد؛ یعنی شاخص اقتصاد با دیپلماسی فعال در بخش ورزش می تواند از مهم ترین شاخص های اقتصاد مقاومتی در ورزش باشد؛ زیرا خود فلسفه و هدف اصلی ورزش تعامل و صلح و دوستی کل جامعه جهانی می باشد و این تعامل کشورها با یکدیگر است که ورزش را به عنوان صنعتی پرسود در جهان معرفی می کند.

شاخص اقتصاد دانش بنیان در ورزش دومین شاخصی بود که بیشترین درصد پیش بینی توسعه اقتصاد ورزشی را داشت. نتایج نشان از آن بود که علم و دانش و فناوری در ورزش لازم و ضروری است و یکی از عوامل مهمی است که بر گسترش و توسعه صنعت ورزش تأثیرگذار است. گفتنی

است اقتصادهای نوظهور کشورهایی هستند که در حال تغییر ساختار و بازسازی اقتصادی در جهت بهره بردن از فرصت‌های تجاری، انتقال فناوری و رقابت‌پذیری بیشتر و حرکت به سمت اقتصادهایی بر پایه دانش می‌باشند.

گوتیرز دی پیرز و همکاران^۱ (۲۰۰۰: ۱۷۷) می‌نویسند: فعالیت‌های نوآورانه به وسیله کشورهای توسعه‌یافته به تنوع فزاینده محصولات منجر می‌شود؛ درحالی‌که فعالیت‌های تقلیدی به وسیله کشورهای در حال توسعه به تنوع فزاینده محصولات می‌انجامد که از مکان‌هایی با دستمزد پایین تولید و صادر می‌شوند. از دیدگاه جوزف استیگلیتز^۲ (۱۹۹۸: ۱۴۳) دانش به‌عنوان یک کالای عمومی جهانی بوده و زمانی بیشترین تأثیر را در جامعه اعمال خواهد کرد که بدون هرگونه اغماض توزیع شود. او برای تحقق این مهم در عرصه جهانی، تغییر نگرش به مسئله توسعه و تجدید ساختار سازمان‌های بین‌المللی را ضروری می‌داند. بسیاری از اقتصاددانان نامی جهان نیز مانند استیگلیتز بر این باورند که امروزه دیگر حجم سرمایه و اندازه بازار، در توسعه اقتصادی ملل نقش اساسی را نداشته، بلکه این نقش را دانش و فناوری ایفا می‌کند.

بنابراین، امروزه عوامل متخصص انسانی به‌عنوان نیروی اصلی تحول اقتصادی مورد توجه بوده و برنامه‌های توسعه اقتصادی با توجه به نقش این عامل مهم تدوین و به اجرا درمی‌آیند. احداث شرکت‌های دانش‌بنیان در حوزه ورزش و حمایت از آنها از سوی دولت در به جلو رفتن هر چه بهتر این صنعت کمک خواهد کرد. در اقتصاد مبتنی بر دانش معمولاً نوآوری اقتصادی و تعامل بنگاه‌ها با یکدیگر در فضای مبادله‌ای کارآمدتری صورت می‌گیرد. این تعامل زمینه‌ساز ایجاد سیستم نوآوری ملی می‌شود که خود مبتنی بر روابط متقابل صنعت، دولت و مراکز علمی دانشگاهی در راستای توسعه علوم و فناوری است.

اصولاً یکی از شاخص‌های اقتصاد مبتنی بر دانش، افزایش تقاضا برای نیروی کار ماهر و متخصص است. یعنی تقاضا برای کارگرانی بدیهی است که بتوانند با دانش طبقه‌بندی شده کار کنند. فرآیند تولید تأثیرپذیری زیادی از سطح دانش پایگی اقتصاد دارد. در عمل ارتقای سطح دانایی می‌تواند مدیریت بنگاه را کارآمدتر کند. روش‌های مرسوم در فرآیند تولید را بهینه نماید. سازمان‌ها و تشکیلات را اثربخش‌تر کند. ارتقای کیفیت محصول زمینه دیگری است که دانایی به‌عنوان یک عامل مهم، رشد و توسعه اقتصادی را متأثر می‌نماید. تأثیرگذاری در این ارتباط می‌تواند به صورت تولید محصول جدید، کیفیت بهتر محصول فعلی، انطباق بیشتر محصول با نیازها و سلیقه مصرف‌کنندگان نمود داشته باشد.

1. GUTIERREZ DE PIONEERS et all

2. Stiglitz

مردمی نمودن اقتصاد و خصوصی سازی در ورزش اهمیت فراوانی دارد. موارد زیر از اهداف و اهمیت خصوصی سازی در ورزش کشور است (رضوی، ۱۳۸۳: ۵):

- افزایش کارایی با رقابتی کردن هر چه بیشتر کالاها و خدمات ورزشی به نفع مصرف کنندگان؛
- بهبود کارایی در صنعت ورزش؛
- کاهش نفوذ سازمان های بخش دولتی در ورزش؛
- افزایش و گسترش مالکیت در بین جامعه.
- مهم ترین اهداف خصوصی سازی، تمرکززدایی در اقتصاد و جلب مشارکت بیشتر مردم در فعالیت های تولیدی، خدماتی و دستیابی به سطوح بالاتر و ارتقای رشد اقتصادی است.

با احیای دوباره اصل ۴۴ قانون اساسی در پی ابلاغیه مقام معظم رهبری، بیش از پیش ضرورت مشارکت مردم در توسعه همه جانبه در کشور ما مطرح شد تا جایی که در موارد متعددی از بندهای برنامه توسعه چهارم کشور، لزوم واگذاری فعالیت های زیر پوشش دولت به بخش خصوصی گنجانده شده است. در این برنامه خصوصی سازی در صنایع مختلف به ویژه صنعت ورزش مورد توجه قرار گرفته است. به طور مثال، در مواد ۱۷۷، ۱۳۵، ۱۳۶ و ۱۴۵ به شرح وظایف و مأموریت های بخش تربیت بدنی به منظور گسترش امر ورزش و کاهش تصدی گری بخش دولتی اشاره شده است.

بر اساس اصل ۴۴ قانون اساسی و تحقیقاتی که در صنایع مختلف و همچنین صنعت ورزش انجام شده، لزوم خصوصی سازی صنایع مشخص شده است. برای مثال نریمانی (۱۳۸۱: ۵۲) با بررسی پیامدهای خصوصی سازی در شرکت های تعمیرات نیروی برق ایران به این نتیجه رسید که تأثیر خصوصی سازی بر کارایی، تقویت روحیه مشارکت، رضایت خاطر کارکنان، انجام به موقع و بهینه تعمیرات نیروگاهی، جذب و نگهداری نیروهای متخصص و تعیین میزان تعهد کارکنان موفق بوده است.

عارفیان (۱۳۸۴: ۲۳) می نویسد: ۸۱ درصد مدیران استان مازندران خصوصی سازی را موجب توسعه و تحول ورزش استان دانسته اند و ۷۲ درصد نمونه آماری خصوصی سازی را در اصلاح ساختار ورزشی مازندران مؤثر دانسته اند و ۷۹ درصد مدیران خصوصی سازی را موجب افزایش بهره وری و بهینه سازی در ورزش مازندران دانسته اند. نتایج نشان داد که شاخص اقتصاد مردمی یا مردمی نمودن اقتصاد در توسعه اقتصاد ورزشی نقش بسزایی خواهد داشت.

شاخص اقتصاد برونگرا در ورزش از دیگر شاخص‌هایی هست که با توجه به نتایج در توسعه اقتصاد ورزشی اهمیت دارد. در موضوع برونگرایی در اقتصاد مقاومتی، می‌توان به بسط و گسترش همکاری‌ها و تبادلات اقتصادی با کشورها به‌عنوان گام اول نگرینست و در گام دوم نسبت به ترمیم و گاه تجدیدنظر در مبادلات با کشور توجه کرد و سرانجام باید نسبت به بررسی، شناسایی و فعال‌سازی ظرفیت‌های اقتصادی موجود در دیگر کشورها اقدام نمود. این سه‌گام می‌توانند آرایش جدیدی از مانور اقتصادی ما در جهان را به نمایش بگذارند و برون‌گرایی اقتصاد را محقق نمایند.

اقتصاد کشور چاره‌ای جز برون‌گرایی و صنعت صادراتی و تأمین بازار داخلی ندارد. در کشور ما صنعت برای نیاز داخل تشکیل شده است و برون‌گرایی مبنای صنعت ما نبوده است. بازار داخلی کفاف ظرفیت صنعت ایجادشده را ندارد و تنها راه برون‌رفت از مشکلات اقتصادی این است که صنعت صادراتی شود و به بازارهای خارجی روی آورد. از طرف دیگر تأکید روی شاخص اقتصاد درون‌زاست که در این شاخص توجه و اتکا به نیروهای توانمند داخلی می‌تواند گام اول در تبیین این مفهوم باشد و کاهش اتکای بودجه کشور به نفت و همچنین کاهش واردات لوازم لوکس و غیرضروری، گام‌های دوم و سوم در درون‌زایی اقتصاد هستند. درون‌زایی و برون‌گرایی اقتصاد که در تعریف اقتصاد مقاومتی بر آن تأکید ویژه‌ای می‌شود، به معنای تکیه بر منابع و سرمایه‌های داخلی از یک‌سو، و تولید به‌قصد صادرات و رقابت با دیگر کشورها از سوی دیگر است. براساس این، حمایت از صادرات به‌عنوان یکی از بندهای سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی مدنظر قرار گرفته است.

نظام اقتصادی کشور درگذشته و حال به‌گونه‌ای شکل گرفته که بخش قابل‌توجهی از منابع بودجه دولت‌ها و نیز بخش قابل‌توجهی از درآمدهای ارزی کشور، متکی بر فروش نفت و گاز (یا مشتقات آنها) است؛ از این رو وقوع نوسانات ناخواسته و پیش‌بینی نشده در درآمدهای نفتی می‌تواند آسیب‌های قابل‌توجهی به اقتصاد کشور وارد آورد. کاهش وابستگی به نفت یکی از الزامات و ابعاد اقتصاد مقاومتی است. وابستگی بالای درآمدهای صادراتی کشور به درآمدهای صادرات نفت سبب شده است که هرگونه تغییر در قیمت‌های نفت، برنامه‌های اقتصادی و عمرانی کشور را با اختلال روبه‌رو و در نتیجه روند رشد اقتصادی کشور را کند کند. صنعت ورزش می‌تواند جایگزین خوبی برای کاهش وابستگی به نفت باشد و می‌توان برای ارتقا و تقویت صنعت ورزش از صادرات کالاهای ورزشی بهره برد. گسترش و تشویق صادرات عاملی است که موجب سازمان‌دهی تولید برای بازارهای بزرگتر شده و در نتیجه روش‌های تولیدی مناسب‌تر و کم‌هزینه‌تر به دلیل فشردگی رقابت در آن بازارها به کار گرفته می‌شود. برای اجرای راهبرد صادرات کالاها و محصولات ورزشی باید کیفیت در تولید را بالا برد و به سطح رقابت با دیگر رقبای بین‌المللی رسید.

مهریزی (۱۳۷۹: ۶۵) عملکرد برنامه‌های صادرات غیرنفتی ایران را تحلیل کرده است. او بی‌توجهی به مزیت‌های نسبی کشور در زمینه صادرات، رعایت نکردن استاندارد کیفیت و از دست دادن بخشی از بازار، تزلزل در سیاست‌های ارزی، نداشتن اطلاعات دقیق از بازار محصولات صادراتی، هدف‌گذاری‌های خوش‌بینانه و ناهماهنگی بین بخش‌های مختلف را از دلایل مهم ناکامی در زمینه صادرات غیرنفتی عنوان کرده است.

منابع

۱. افشاری، مصطفی (۱۳۹۵)، تحلیل علی اثرگذاری مدیریت فرانوگرا، اقتصاد مقاومتی و توسعه ورزش در توسعه اقتصادی صنعت ورزش ایران، رساله دکتری علوم ورزشی، دانشگاه ارومیه.
۲. افشاری، مصطفی؛ سید عامری، میر حسین و حبیب هنری (۱۳۹۶)، «تحلیل عوامل مؤثر بر توسعه اقتصادی صنعت ورزش ایران»، دهمین همایش بین المللی علوم ورزشی، ۶ و ۷ اردیبهشت ۹۶، تهران: دانشگاه شهید بهشتی.
۳. بیانات مقام معظم رهبری. (www.khamenei.ir).
۴. خزایی، علی (۱۳۹۶)، شناسایی چالش های اجرای اقتصاد مقاومتی در توسعه ورزش با تاکید بر رهنمود های مقام معظم رهبری، پایان نامه ارشد علوم ورزشی، تهران: دانشگاه علامه طباطبایی.
۵. رستم زاده، پرویز؛ صادقی، حسین؛ عصار، عباس و کاظم یآوری (۱۳۹۳)، «اثر سرمایه گذاری دولت در بخش ورزش بر رشد اقتصادی در ایران»، فصلنامه پژوهش های اقتصادی (رشد و توسعه پایدار)، سال ۱۴، شماره ۴، ص ۱۷۷-۲۱۰.
۶. رضوی، سید محمد حسین (۱۳۸۳)، «افزایش کارایی با سیاست خصوصی سازی در ورزش»، نشریه حرکت، شماره ۲۳، ص ۵-۲۲.
۷. شهری مجارشین، علی اکبر؛ علیزاده تیمور لویی، معصومه (۱۳۹۳)، «اقتصاد مقاومتی، الزامات و راه کارهای تحقق آن»، دومین کنفرانس بین المللی مدیریت چالش ها و راهکارها، شیراز.
۸. نریمانی، مرتضی (۱۳۸۱)، بررسی پیامدها و موانع خصوصی سازی در شرکتهای تعمیرات نیروی برق ایران، پایان نامه کارشناسی ارشد، مؤسسه تحقیقات و آموزش مدیریت (وزارت نیرو).
۹. عارفیان، یداله (۱۳۸۴)، بررسی سیاست خصوصی سازی و موانع و مشکلات آن در تربیت بدنی از دیدگاه مدیران استان مازندران، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه مازندران.
۱۰. عسکریان، فریبا؛ فرجی دانا، احمد؛ گودرزی، محمود؛ جعفری، افشار (۱۳۸۳)، «بررسی وضعیت اقتصادی صنعت ورزش ایران در سال های ۱۳۷۷ و ۱۳۸۰»، نشریه حرکت، ش ۲۴، ص ۴۳-۲۵.
11. Briguglio, Lino, and Stephen piccinino,(2006). "Growth and Resilience in East Asia and The Impact of the 2009 Global Recession", Available at: http://www.um.edu.mt/_data/assets/pdf_file/0011/141959/Growth_with_Resilience_in_Asia_5Dec_2006.pdf.

12. Dana, Tariq. (2014), "A Resistance Economy: What is it and can it provide an alternative?", *Palpapers* https://www.rosalux.de/fileadmin/rls_uploads/pdfs/sonst_publicationen/A_Resistance_Economy.pdf.
13. GUTIERREZ DE PIONEERS, S., M. J. FERRANTINO (2000), *export dynamics and economic growth in Latin America*, America, ASHGATE Publishing LTD, Burlington, Vermont, pp: 177-195.
14. Michele Sabatino, (2015), "Economic crisis and resilience: Resilient capacity and competitiveness of the enterprises", *Journal of Business Research*, pp:112-126.
15. Peter Howitt, (1998), *Endogenous Growth Theory*, Cambridge, Massachusetts: The MIT Press, 1-27.
16. Samari. E, Rasulzade. B., (2008), "Investigating the Variables Affecting Increasing Achievement Motivation and Achieving Success in Co-operative Managers", *Public Management Publication*, First period, the first number. pp:33-50.
17. Schwab. K., (2010) *The Global Competitiveness Report 2011-2010*. . Geneva: World Economic Forum.
18. Shahab Mohammad Reza, Delavari Mohammad, Alsadat Hashemi Shokoo, (2015), "Economic Austerity along with Resistive Economy as Two Actuating Forces in Iran's Economy", *European Online Journal of Natural and Social Sciences*, Vol.4, No.1, Special Issue on New Dimensions in Economics, Accounting and Managemen.
19. Stiglitz, J. (1998), "Towards a New Paradigm for Development", *UNCTAD*, pp: 143.